

23 Δεκεμβρίου 2018

Αρχιμ. Γρηγόριος Παπαθωμάς: Οι Ιεροί Κανόνες λειτουργούν σαν οδοδείκτες μέσα στην Εκκλησία

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή / Πολυμέσα - Multimedia](#)

Οι Κανόνες μας βοηθούν να δώσουμε την καλή μαρτυρία. Έχουν καθαρά προτρεπτικό χαρακτήρα, κι όχι καταναγκαστικό.

Στο “Ενοριακό Αρχονταρίκι” του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...» του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς, ο Πρωτοπρεσβύτερος Σπυρίδων Τσιμούρης, Θεολόγος, φιλοξένησε την Δευτέρα 17 Δεκεμβρίου, τον Αρχιμανδρίτη Γρηγόριο Παπαθωμά, Καθηγητή του Κανονικού Δικαίου στην Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, σε έναν διάλογο με θέμα «Συζητώντας για κανόνες και ελευθερία».

Όπως περιέγραψε ο π. Γρηγόριος, τα κείμενα της Εκκλησίας κατηγοριοποιούνται σε τέσσερα μεγάλα σώματα (corpus).

Το πρώτο κεντρικό και κυρίαρχο σώμα, είναι το λειτουργικό. Αυτό που έχει η Εκκλησία και τελεί τις ακολουθίες. Δίπλα σε αυτό, υπάρχει το βιβλικό σώμα, η Αγία Γραφή, Παλαιά και Καινή Διαθήκη και όλα τα ερμηνευτικά κείμενα.

Το επόμενο σώμα αφορά τους Πατέρες της Εκκλησίας και τα δογματικά κείμενα των Οικουμενικών Συνόδων που αυτοί συγκρότησαν. Το τελευταίο σώμα είναι το Κανονικό, των Ιερών Κανόνων.

Έχουμε επομένως τέσσερις ομάδες κειμένων μέσα στην Εκκλησία, οι οποίες έχουν προκύψει στο διάβα των αιώνων και έχουν έναν συγκεκριμένο στόχο, σκοπό κι προοπτική, την βασιλεία του Θεού, τα έσχατα και την κοινωνία με τον Θεό.

«Σε σχέση με τους Κανόνες, η Εκκλησία δεν λειτουργεί σαν νομοθέτης. Οι Κανόνες έχουν στόχο να δείξουν την κατεύθυνση, βοηθούν όλους μας να πορευτούμε. Θέλουν να δείξουν ποιος είναι ο δρόμος που μας οδηγεί τον καθένα μας και όλους μαζί σαν Εκκλησία, στην κοινωνία με τον Θεό. Οι Ιεροί Κανόνες λειτουργούν σαν οδοδείκτες μέσα στην Εκκλησία».

Η Εκκλησία χαράσσει μια νοητή γραμμή για να συνδέσει το βάπτισμα του κάθε πιστού με την βασιλεία του Θεού, με την βοήθεια του Κανόνα. Κανόνας θα πει χάρακας. Χρησιμοποιεί επομένως τον Κανόνα για να χαράξει αυτήν την ευθεία γραμμή.

Από εκεί και πέρα, συνέχισε, εξαρτάται από τον καθένα μας αν θα πάρουμε τον Κανόνα και τον χρησιμοποιήσουμε καθώς και πως θα τον αξιοποιήσουμε. Άρα εδώ πηγάζει ένα γεγονός ελευθερίας.

Στην Εκκλησία, τόνισε ο π. Γρηγόριος, προηγείται η πράξη, πρώτα ζούμε κάτι και έπεται η θεωρία, μετά το αποτυπώνουμε. Τα κείμενα που έχουμε, έχουν μέσα τους αποκεκαλυμμένες αλήθειες, που μας δόθηκαν ως ζωή.

«Στη φιλοσοφία και τη νομική, έχουμε θεωρία και κάλεσμα για εφαρμογή αυτής της θεωρίας στην πράξη. Στην Εκκλησία έχουμε ακριβώς το αντίθετο.

Έχουμε την πράξη, που σημαίνει να ζήσουμε, κι αυτό που ζούμε το εκφράζουμε, το διατυπώνουμε προς τα έξω και το δίνουμε ως μαρτυρία.

Οι Κανόνες μας βοηθούν να δώσουμε την καλή μαρτυρία. Έχουν καθαρά προτρεπτικό χαρακτήρα, κι όχι καταναγκαστικό».

Υπάρχει και μία ακόμη σημασία του όρου Κανόνα, υπογράμμισε, εκτός από τον χάρακα που δείχνει την κατεύθυνση. Είναι και μεζούρα, που μετράει κάτι. Από αυτό το μετρώ προκύπτει το επιτίμιο.

Το επιτίμιο δεν είναι τιμωρία, είναι για να μετρήσω την πράξη μου. Μας βάζει συγκριτικά να καταλάβουμε, το τι συνέπειες έχουμε.

Ένα άλλο θέμα που συζητήθηκε, είναι οι ψευδεπίγραφοι κανόνες. Όπως στο βιβλικό σώμα έχουμε τα απόκρυφα βιβλία, την ίδια παθολογία έχουμε και στο θέμα των Κανόνων, σημείωσε.

Όταν έγινε η άλωση της Κωνσταντινουπόλεως, κάποιοι, που χρησιμοποίησαν ονόματα αγίων, πρόσθεσαν 125 «κανόνες» δίπλα στο σώμα των κανονικών και ανακατεύτηκαν μαζί τους. Εκτός αυτού, το γλωσσικό τους επίπεδο είναι πολύ χαμηλό.

Η συζήτηση έκλεισε με μια ανάλυση του Ουκρανικού ζητήματος, που απασχολεί την παγκόσμια Ορθοδοξία.

Το 1991 έχουμε την κατάργηση της Σοβιετικής Ένωσης. Μόλις καταργήθηκε και διασπάστηκε, όπως το κάθε κράτος, έτσι και η Ουκρανία, ζήτησε την αυτοδιάθεση της και την Εκκλησία της, ως αυτοκέφαλη.

Η Εκκλησία της Ρωσίας τους καταδίκασε ως σχισματικούς. Από κανονική άποψη

όμως, δεν ήταν σχίσμα.

Εφόσον 30 χρόνια το Πατριαρχείο Μόσχας δεν έλυσε το πρόβλημα, το Οικουμενικό Πατριαρχείο πήρε την πρωτοβουλία να το λύσει. Έτσι ανέλαβε να συγκεντρώσει όλους τους Ορθοδόξους, για να φτιάξει την Εκκλησία που προβλέπεται.

Το αυτοκέφαλο εξαντλείται στα όρια ενός κράτους, παρατήρησε Γρηγόριος.

«Από την ώρα που διασπάστηκε η Σοβιετική Ένωση, η δικαιοδοσία του Πατριαρχείου της Ρωσίας παύει να υφίσταται στις περιοχές που διασπάστηκαν. Άρα σωστά το Οικουμενικό Πατριαρχείο ενήργησε στην Ουκρανία.

Στο ίδιο πνεύμα, είναι επίσης απαράδεκτη και αδιανόητη η απαγόρευση του Πατριαρχείου Μόσχας προς τους πιστούς του, να κοινωνούν από κληρικούς του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Άλλωστε οι Κανόνες ορίζουν ότι οι χριστιανοί είναι ελεύθεροι να κοινωνούν όπου θέλουν».

Του Σταμάτη Μιχαλακόπουλου

Τη συζήτηση μπορείτε να την παρακολουθήσετε εδώ: